

Manager Kees de Koning: 'Dairy Campus moet een plek worden waar innovatieve bedrijven en Willie Wortels samen nieuwe ideeën ontwikkelen'

Silicon Valley in Friesland

In Leeuwarden verrijst de Dairy Campus, het innovatie- en onderzoekscentrum voor melkvee. Alles rondom kennis en melkveehouderij concentreert zich op één plek, aldus manager Kees de Koning.

'Mijn droom is dat hier het Silicon Valley van de Nederlandse melkveehouderij ontstaat.'

tekst Inge van Drie

Hij heeft net mensen van de gemeente en een toeleverend agrarisch bedrijf rondgeleid over het terrein van de Dairy Campus. Even gemakkelijk staat Kees de Koning onderzoekers en buitenlandse bezoekers te woord of geeft hij virtueel een presentatie aan een groep veehouders uit Zuid-Limburg. Als manager van de Dairy Campus – in 2011 officieel van start gegaan – fungeert De Koning als de verbindende schakel tussen alle partijen die betrokken zijn bij het nieuwe nationale innovatie- en onderzoekscentrum voor de melkveehouderijketen.

Hoe is de Dairy Campus ontstaan?

'Tot 2011 waren er vijf regionale proefboerderijen. Die bedrijven zijn we nu aan het afbouwen. De Dairy Campus is daarvoor in de plaats gekomen, een nationaal innovatie- en onderzoekscentrum met een internationale uitstraling. Alles rondom innovatie, onderzoek en melkveehou-

derij concentreren we voortaan op één plek: de Dairy Campus. We zitten hier in Leeuwarden op een gunstige plek: de stad is dichtbij, agrarisch-onderwijsinstellingen en diverse bedrijven liggen op een steenworp afstand en de provincie Friesland en de gemeente werken graag mee aan het realiseren van onze plannen.'

Wat gebeurt er nu al op de Dairy Campus?

'We melken hier in Leeuwarden tweehonderd koeien. We hebben twee melkrobots én een melkstal, een transitiestal en we huisvesten een deel van het jongvee hier. In het project "smart dairy farming" werken we aan sensoren, maar we houden ons ook bezig met mestraffinage en op het terrein staan biovergisters. Die produceren groen gas om de wijk Techum in Leeuwarden te voorzien van elektriciteit en warmte.'

'Ik ben ervan overtuigd dat melkveehouders over tien jaar niet alleen melk pro-

duceren, maar ook mineralen en energie. Op termijn verrijst er op de Dairy Campus ook een nieuwe stal, maar voor we die in gebruik kunnen nemen, is het eind 2014 of begin 2015. Tot de nieuwe stal af is, blijven de Waiboerhoeve in Lelystad en de huidige stal op de Dairy Campus in gebruik voor onderzoek.'

Hoe gaat de nieuwe stal er precies uitzien?

'Iedereen denkt onmiddellijk in stenen en staal, maar hoe de stal eruit ziet is op de Dairy Campus ondergeschikt. Het gaat me niet zozeer om de nieuwbouw, maar om alle activiteiten die daarmee mogelijk zijn. Centraal staan de vijf programma's: onderzoek, innovatie, onderwijs, kennis en praktijkleren. Voor die programma's zijn verschillende bedrijven en organisaties verantwoordelijk: Wageningen Universiteit, Livestock Research, LTO/Melkveeacademie, Van Hall Larenstein en het International Dairy Training Centre.

Op de Dairy Campus komen die programma's en activiteiten allemaal samen. Wij faciliteren dat en spelen een verbindende rol tussen de programma's. De koeien vormen op de Dairy Campus niet het primaire proces.'

Kunt u toch een tipje van de sluier oplichten?

'Hoe we precies gaan bouwen, staat nog niet vast. We treffen voorzieningen voor ongeveer 550 melkkoeien, zodat we onder praktijkomstandigheden onderzoek kunnen doen met grotere groepen, zoals voedingsonderzoek. Hoe de verschillende stallen eruit komen te zien, hangt ook af van de onderzoeken die lopen. Het zou

grasmat uit en even later rollen ze hem weer op. Wellicht kunnen wij voor onze stal iets dergelijks verzinnen.'

'We weten ook nog niet hoe we de koeien precies gaan melken. Misschien kiezen we voor melkrobots of voor een draaimelkstal, maar wellicht ook voor een combinatie van beide. We bouwen hier in ieder geval niet dé stal van de toekomst, wel zullen er allerlei elementen te zien zijn. Het wordt geen stal die veehouders simpelweg kunnen nabouwen.'

Nederland telt heel veel praktijkbedrijven. Kan op die plekken geen onderzoek plaatsvinden?

'Natuurlijk, ook op praktijkbedrijven kun-

puterbedrijven elkaar versterken, zo zie ik dat ook op de Dairy Campus voor me. Naast de Dairy Campus ligt nu nog een vrijwel leeg industrieterrein. De bedoeling is dat zich daar bedrijven uit de agribus vestigen, bedrijven die bijvoorbeeld stalinrichting of sensoren verkopen of bedrijven die zich bezighouden met R&D, ofwel onderzoek en ontwikkeling.'

'Verschillende partijen kunnen elkaar zo versterken. Zij kunnen door ons hun nieuwe producten laten testen en profiteren van de buitenlandse bezoekers die op de Dairy Campus afkomen. Het moet hier echt een ontmoetingsplek worden, een plek waar innovatieve bedrijven en Willie Wortels samen aan de slag gaan om nieuwe ideeën te ontwikkelen.'

Wat is de meerwaarde van de Dairy Campus?

'De meerwaarde is dat we verschillende partijen bij elkaar brengen, proberen verrassende ontmoetingen te creëren. Zo kwamen we in contact met de universiteit van Twente, waardoor we nu een chip testen die aan de hand van een druppel bloed kan bepalen of een koe melkziekte heeft. Ik wil mensen verleiden om "out of the box" te denken, om met een frisse blik naar de melkveehouderij te kijken. Zo ontstaan nieuwe ideeën. Ooit is op die manier ook de vrijloopstal bedacht. Een mooi voorbeeld is ook de mobiele melkrobot, de Natureluur. Die is ontstaan vanuit de gedachte dat robot en weidegang lastig te combineren zijn. Iemand vroeg zich toen af waarom we de robot niet mobiel maakten. Dat soort manieren van denken probeer ik te stimuleren.'

Nu is het rond de Dairy Campus nog relatief kaal. Hoe ziet het er over een paar jaar uit?

'Het gonst hier nu al van de bedrijvigheid en dat wordt alleen maar meer. Er lopen onderzoekers rond die bezig zijn met een proef, studenten volgen praktijkonderwijs, veehouders zijn hier voor een training of een excursie, het bedrijfsleven test nieuwe producten en buitenlandse bezoekers krijgen een rondleiding. Voor zo'n bedrijfsbezoek hoeven veehouders overigens niet eens naar Leeuwarden te komen. De techniek maakt inmiddels een virtueel bedrijfsbezoek ook mogelijk. Stel dat een aantal melkveehouders een bijeenkomst heeft, dan kan ik via internet "inbreken" en een virtuele rondleiding geven. Dat is veel efficiënter dan een bus boeren vanuit Zuid-Limburg naar Leeuwarden laten reizen.'

➔ Kijk voor meer info op www.dairycampus.nl

'We moeten flexibel zijn, de grootste fout zou zijn om alles in de nieuwe stal in beton te gieten'

kunnen dat we voor het bedrijfsleven een nieuw type ligbox testen, maar het kan ook zijn dat we die ruimte na een half jaar willen benutten voor onderzoek naar een vrijloopstalconcept of zelfreinigende vloeren.'

'Er komt in ieder geval een vloer en een dak; daartussen ligt alles nog open. Flexibiliteit is het toverwoord, al is een flexibele infrastructuur wel lastig. Ik heb nog niet helemaal scherp hoe dat precies moet. De grootste fout die we kunnen maken, is dat we alles in beton gieten. Maar ik denk bijvoorbeeld aan het Gelredome. Als het nodig is, rollen ze daar een

je prima onderzoek doen. Dat gebeurt ook al. Maar je hebt ook risicovolle projecten. Neem mestraffinage, daar zitten best de nodige haken en ogen aan. Dat kunnen we beter hier testen dan op praktijkbedrijven. Wat onderzoek betreft concentreren we ons hier voorlopig op vier thema's: ketenverwaarding, duurzaamheid, huisvesting en sensortechnologie.'

Wat is uw ambitie met de Dairy Campus?

'Mijn droom is dat hier in Leeuwarden het "Silicon Valley" van de Nederlandse melkveehouderij ontstaat. Zoals in het zogenaamde Silicon Valley in de VS com-